

Аудит діяльності (ефективності) на тему «Надзвичайна кредитна програма: шлях до відновлення соціальної та критичної інфраструктури територіальних громад»

(рішення Рахункової палати від 11 листопада 2025 року № 27-3)

ОБ'ЄКТИ КОНТРОЛЮ:

- Міністерство розвитку громад та територій України
- Міністерство фінансів України
- 16 органів місцевого самоврядування

ПЕРІОД АУДИТУ:

2019–2024 роки

ВИСНОВКИ

Аудит виявив, що неефективність процедури відбору субпроектів та низька динаміка їх впровадження, спричинена неспроможністю кінцевих бенефіціарів забезпечити належний нагляд та контроль за процесом будівництва, уповільнюють відновлення соціальної та критичної інфраструктури за рахунок коштів Проєкту «Надзвичайна кредитна програма для відновлення України» (далі — Кредитна програма), зокрема:

- за шестирічний період реалізації Кредитної програми (2019–2024) щорічно затверджувались бюджетні призначення у сумі понад 1 млрд грн (загалом 9 млрд 74,7 млн грн), проте за вказаний період фактично використано лише 3 млрд 296,3 млн грн;
- процес відбору субпроектів у межах Кредитної програми не відповідав вимогам прозорості, публічності та об'єктивності, ускладнював громадський контроль та створював ризик подальшого прийняття упереджених рішень;
- нездійснення відповідальними міністерствами детального аналізу стану реалізації субпроектів та потреби в їх фінансуванні призвело до сплати державою 1,4 млн євро (60,8 млн грн) відсотків за обслуговування отриманої частини позики у розмірі 34,8 млн євро, яку не було використано у запланованому періоді;
- в Єдиній цифровій системі DREAM інформація про управління процесом відбудови не відповідала актуальному стану реалізації субпроектів;
- значна частина платіжних документів складалась із помилками або не відповідала вимогам до оформлення, що призводило до їх повернення на доопрацювання та сповільнення фактичного фінансування;
- ключові учасники — Міністерство розвитку громад та територій України (далі — Мінрозвитку), Міністерство фінансів України часто не були поінформовані про реальний стан справ щодо того чи іншого об'єкта будівництва, позаяк не всі кінцеві бенефіціари подавали звітність належним чином, а Мінрозвитку не повною мірою відстежувало подання такої звітності;
- реорганізація Мінрозвитку та відсутність координації між його структурними підрозділами призводили до неналежного реагування на ризики, що виникали під час реалізації кінцевими бенефіціарами субпроектів;
- недотримання кінцевими бенефіціарами законодавства та перекладання окремих повноважень і обов'язків замовника робіт на проєктні організації та технічний нагляд призвели до необґрунтованого формування кошторисної вартості будівельних робіт на етапі проєктування будівництва, а також прийняття завищеної вартості будівельних робіт на етапі їх виконання. Загальним наслідком стало несвоєчасне завершення субпроектів та зростання вартості їх будівництва, зокрема:

- за розрахунками контрольних груп Рахункової палати на відповідних об'єктах кінцевими бенефіціарами неекономно використано кошти субвенції на загальну суму 5,4 млн грн (з ПДВ);
- прийняття кінцевими бенефіціарами неефективних управлінських рішень у частині неправильного розрахунку строків виконання будівельних робіт призвело до завищення сум на покриття інфляційних витрат та, відповідно, до взяття такими бенефіціарами необґрунтованих зобов'язань на суму 9,8 млн грн;
- на етапі виконання та прийняття будівельних робіт кінцеві бенефіціари допустили порушення законодавства, що призвело до здійснення незаконної оплати виконаних будівельних робіт на загальну суму 106,5 млн грн (з ПДВ), у тому числі завдання збитків територіальним громадам в особі розпорядників бюджетних коштів за відповідними місцевими бюджетами на суму 66,1 млн грн (з ПДВ);
- у бухгалтерському обліку кінцевих бенефіціарів не відображені належним чином всі обсяги виконаних будівельних робіт, на загальну суму 44,7 млн грн;
- необґрунтоване порушення підрядною організацією календарного графіка виконання будівельних робіт та невиконання зобов'язань щодо поставки обладнання у визначені строки на загальну суму 9,2 млн грн (з ПДВ) призвело до неналежного управління коштами субвенції на вказану суму та ненарахування штрафних санкцій на суму 0,9 млн гривень.

ВИЯВЛЕНО

86,1 млн грн

недоліки при управлінні коштами державного бюджету і державним майном та їх використанні (неефективне управління державним майном і неекономне використання коштів державного бюджету)

44,7 млн грн

порушення, відхилення і недоліки, пов'язані з неналежним веденням бухгалтерського обліку та складанням фінансової звітності

106,5 млн грн

обсяги порушень бюджетного та іншого законодавства (використання коштів державного бюджету з порушенням чинного законодавства)

з них

66,1 млн грн

завдання збитків бюджетам місцевих територіальних громад

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- **Міністерству розвитку громад та територій України:**
 - процес відбору субпроектів здійснювати за допомогою Єдиної цифрової системи;
 - визначити спроможність кінцевих бенефіціарів завершити субпроекти у відповідні строки та в межах передбаченого фінансування;
 - затвердити стандартизовану форму звіту про використання субвенції для кінцевих бенефіціарів, яка включатиме: планові та фактичні терміни виконання; показники результативності з аналізом відхилень; інформацію про використані кошти та стан будівництва; перелік проблемних питань та причин їх виникнення (включаючи відставання від запланованих термінів виконання будівельних робіт), інформацію про наявні ризики та пропозиції щодо їх вирішення;
 - розробити графік, згідно з яким проводити навчання для відповідальних осіб органів місцевого самоврядування щодо необхідності: користування Єдиною цифровою системою для управління проектами, заповнення та подання оновленої

форми звітності; необхідності погодження змін до істотних умов договорів підряду; здійснення заходів, спрямованих на: залучення зацікавлених сторін, управління екологічним та соціальним впливом; проведення моніторингу та аналізу поточних цін на матеріальні ресурси на всіх етапах реалізації субпроектів.

- **Міністерству фінансів України:**
 - з метою раціонального та планомірного використання коштів субвенції, зменшення ризиків наявності залишків невикористаних кредитних коштів на проєктному рахунку, розглянути доцільність здійснення погодження вибірки коштів (отримання чергового траншу від ЄІБ) на фінансування лише тих субпроектів, за якими кінцевими бенефіціарами укладено договори будівельного підряду та наявні календарні графіки виконання будівельних робіт на відповідний період.
- **Відділу освіти, молоді та спорту** Новоушицької селищної ради, Відділу капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунального майна Авангардівської селищної ради, Відділу освіти Бучанської міської ради, Соціально-гуманітарному управлінню Вишгородської міської ради відшкодувати незаконні видатки на оплату вартості завищених обсягів будівельних робіт, а також послуг з авторського та технічного нагляду.
- **Департаменту будівництва, містобудування і архітектури, житлово-комунального господарства та енергетики** Полтавської обласної державної (військової) адміністрації, Відділу капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунального майна Авангардівської селищної ради та Соціально-гуманітарному управлінню Вишгородської міської ради відобразити в обліку всю вартість прийнятих робіт чи отриманого устаткування за підписаними та узгодженими з технічним наглядом актами прийняття виконаних будівельних робіт.

РЕАГУВАННЯ

Термін реагування не настав.